

РЕЦЕНЗІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТОЛОГ ВОЛОДИМИР ГОРБАТЕНКО

[Рец.: Горбатенко Володимир Павлович: до 60-річчя від дня народження і 30-ліття науково-педагогічної діяльності / упорядник О. В. Кукуруз; відп. ред. Ю. С. Шемшученко. К.: ВЦ «Академія», 2017. 144 с.]

Нещодавно побачив світ біобібліографічний покажчик відомого українського політолога, правознавця, педагога, доктора політичних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу правових проблем політології Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України Володимира Павловича Горбатенка. Видання приурочене до 60-ти ліття від дня народження і 30-ліття науково-педагогічної діяльності.

Рецензований покажчик складається з 9-ти розділів, які відкриваються вступною статтею доктора політичних наук, академіка НАН України, директора Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України Ю. С. Шемшученка «Непересічний учений – політолог і правознавець». На глибоке переконання автора передмови «з ім'ям Володимира Павловича тісно пов'язаний розвиток політології в Україні від перших років її формування. Він є автором багатьох монографічних праць, підручників, навчальних посібників з відповідної тематики... В. П. Горбатенко вміло поєднує політологічний і юридичний підходи у процесі дослідження проблем державного будівництва... Володимир Павлович – вчений енциклопедичного розуму... Мені довелося зблизька спостерігати за тим, як працює В. П. Горбатенко. Він прискіпливо й відповідально ставився не тільки до своїх статей, а й до статей інших авторів. З-під його пера не виходили «напівфабрикати». Він не давив на авторів рукописних статей, а домагався поліпшення їх якості методом переконання... Володимира Павловича поважають у колективі. Колеги по роботі цінують його за толерантність, високу порядність, готовність допомогти ближньому. Свій ювілей він зустрічає у розквіті творчих

сил. Тож побажаємо йому міцного здоров'я, щастя і оптимізму, подальших творчих успіхів». Теплі й зворушливі слова визначного вченого про Володимира Горбатенка.

Великий фактичний матеріал міститься в окремих підрозділах покажчика («Життєвий і творчий шлях», «Основні дати життя і діяльності»). В книзі також поміщено розлоге інтерв'ю Володимира Павловича, яке він нещодавно дав Оксані Кукуруз. Відповіді вченого дозволяють нам краще розгледіти не тільки Горбатенка-вченого, але й непересічну людину. «Ще в дитинстві один із них (життєвих принципів – М. В.) сформулювала моя мама, - стверджував Володимир Павлович, - яка не раз говорила мені: «Жити треба так, щоб не дати людям приводу навіть думати про тебе погано». Перш ніж прийняти якесь рішення, вона інтуїтивно узгоджувала його з існуючою традицією, суспільним сприйняттям, думкою друзів, родичів, сусідів, знайомих. Ми ж бо живемо серед людей, а значить, і робити все, що нам заманеться, не варто. Так її вчила бабуся, так жили й вони з татом. І я намагаюся слідувати цьому принципу». До цих слів лише додам, що Володимир Горбатенко значною мірою причетний до становлення політології в Ужгородському національному університеті. Він неодноразово брав участь у наукових конференціях, які ми проводили на базі створеного факультету суспільних наук, сприяв відкриттю спеціальності «Політологія», нерідко виступав опонентом кандидатських дисертацій, які захищалися нашими колегами. Мені особисто приємно, що я мав честь готувати науковий відгук на докторську дисертацію Володимира Павловича.

Цікаві аспекти життєпису Володимира Горбатенка підмітив доктор історичних наук, професор, академік Української академії політичних наук, декан факультету політології та права Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Б. І. Андрусин у своєму нарисі «Речник сучасного і провісник майбутнього». На цілком справедливую і об'єктивну думку автора статті «професора В. П. Горбатенка завжди вирізняла чітко виражена громадянська позиція. Він відзначався своїм оригінальним поглядом на складні проблеми суспільного і політико-правового розвитку, навіть тоді, коли працював науковим

консультантом судді Конституційного Суду України. Володимир Павлович одним із перших серед українських науковців звернувся у соціальних мережах з відкритим листом до своїх російських колег з пропозицією засудити воєнну агресію їхньої держави про Україну, анексію Криму ...».

Доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права і порівняльного правознавства Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України В. І. Акуленко зазначив, що «коли б не ювілеї, то, мабуть, були ми молодші. Але ж людське життя і час вічності не чекають нас на зупинках. Можливо, тільки на умовних – до округлених дат, де варто ретроспективно огледітись, осмислити прожите, досягнуте і згаяне, бо перемоги радують, а поразки навчають. А вони притаманні кожному вченому, в тому числі й Володимиру Горбатенку – відомому політологу, правознавцю і педагогу, для якого наука – це логічна система знань, пронизаних пріоритетними і плідними ідеями, які творчо розвиваються однодумцями і численними учнями».

Саме вони на сторінках цього біобібліографічного покажчика залишили свої роздуми і спомини про свого колегу і вчителя. Серед них – Віталій Лисенко, Ганна Лебединська, Віктор Воляновський, Ольга Бабкіна, Галина Зеленько, Олена Ковтун, Олена Самойленко, Степан Дмитренко, Олександр Скрипнюк, Володимир Денисов, Світлана Наумкіна, Олексій Картунов, Ірина Кресіна, Володимир Смолянчук, Оксана Кукуруз ... Професор Микола Головатий високо оцінив особистий внесок ювіляра у розвиток вітчизняної науки: «В. П. Горбатенко є одним з найавторитетніших фундаторів політології як порівняно нової для України науки. Глибокий рівень теоретико-методологічної підготовки, досконале знання проблематики, прискіплива, майстерна наукова праця, особливо в процесі підготовки енциклопедій, монографій, навчальних посібників, навіть разових публікацій, сформували високоавторитетного, популярного і глибоко шанованого вченого, ім'я якого знають далеко за межами України. Як чудовий вихователь, ювіляр підготував десятки докторів, кандидатів наук, що поглиблюють розробку політологічної тематики... Про таких людей, а їх не так вже й багато поруч з

нами, завжди говорять: «Він – особистість». Гордий бути його співвітчизником і колегою».

Професор Наталія Хома констатувала: « Завжди вражала та делікатність, з якою Володимир Павлович доносить свої думки, та скромність, під якою захована інтелектуальна глиба, згусток творчої енергії. Асоціативно для мене шановний ювіляр – це ті врата, у які завше хочеться постукати; це той авторитет, якого цитуєш із думкою дотягнутися до бодай наближеного рівня; це той порадник, до щирої позиції якого не можна не дослухатись. Нам є у кого вчитися, є на кого рівнятися у людяності, працездатності, пошуку творчих підходів».

Володимир Горбатенко підготував 32 докторів і кандидатів наук, яких сміливо можна віднести до його наукової школи.

Бібліографічний покажчик праць Володимира Горбатенка налічує 339 позицій, серед яких автореферати кандидатської та докторської дисертацій, індивідуальні та колективні монографії, наукові доповіді, наукові записки до органів влади, статті в енциклопедіях і словниках, підручники, навчальні посібники і навчальні програми, наукові статті, публікації про науку, науковців та наукові заходи, тези конференцій, круглих столів та семінарів, публіцистика, рецензії, упорядкування, робота в якості відповідального редактора і члена редколегій, членство в редколегіях 17-ти закордонних і вітчизняних видань. До вищенаведеного важко ще щось додати. Перед нами бібліографічний покажчик визначного українського дослідника, широко знаного в Україні та світі, одного з найавторитетніших вчених європейського масштабу.

Кафедра політології і державного управління факультету суспільних наук Ужгородського національного університету приєднується до численних привітань на адресу Володимира Павловича Горбатенка з нагоди його славного ювілею. Нових звершень і досягнень на ниві української науки!